



# Speciális nyomozástámogató és viselkedéselemző tevékenység

## Special Investigative Support and Behavioural Analysis

### Lohner Klaudia

tudományos segédmunkatárs, főnyomozó, bűnügyi elemző, rendőr főhadnagy  
Nemzeti Közszolgálati Egyetem,  
Rendészettudományi Kar  
Országos-Rendőr Főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság,  
Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály  
[lohner.klaudia@uni-nke.hu](mailto:lohner.klaudia@uni-nke.hu)



### Absztrakt

**Cél:** Jelen tanulmány célja a hazánkban létrehozott speciális nyomozástámogató és viselkedéselemző tevékenység bemutatása.

**Módszertan:** Az elmúlt évtizedekben komoly fejlődésen ment keresztül a profilalkotás mind a tudományos eredményeket, mind a gyakorlati alkalmazást tekintve, mely modernizálási törekvésekhez hazánk is alkalmazkodott.

**Megállapítások:** A nemzeti szinten kialakított, alkalmazott módszerek relevanciáját nemzetközi kutatási irányok, eredmények és gyakorlati alkalmazás támasztja alá.

**Érték:** Jelen tanulmány azon túl, hogy elsőként bemutatja a hazánkban működő speciális és viselkedéselemzés-alapú nyomozástámogatás szervezeti működését és módszereit, felveti a tevékenység további fejlesztésének szükségességét, melyet az elmélet és gyakorlat szorosabb összefogásával javasol megvalósítani.

**Kulcsszavak:** profilalkotás, nyomozástámogatás, viselkedéselemzés, kihallgatástaktikai tanácsadás

### Abstract

**Aim:** The aim of this study is to present the Special Investigation Support and Behavioural Analysis activities established in our country.

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás: 2024. 04. 02. Elfogadás: 2024. 04. 06.

**Methodology:** In the past decades, profiling has developed considerably, both in terms of scientific results and practical application, and our country has adapted to these modernisation efforts.

**Findings:** The relevance of the methods developed and applied at national level is supported by international research trends, results and practical application.

**Value:** In addition to presenting for the first time the organisational functioning and methods of special and behavioural analysis-based investigative support in Hungary, the present study raises the need for further development of this activity, which is proposed to be achieved through closer integration of theory and practice.

**Keywords:** criminal profiling, investigative support, behavioural analysis, interrogation tactical advices

## Bevezető

Áttekintve a nemzetközi gyakorlatot és tudományos eredményeket elmondhatjuk, hogy a nyomozástámogató módszerek komoly fejlődésen mentek keresztül nemzetközi szinten. A nyomozástámogató egységek szerepe messze túlmutat a gyanúsítottak paramétereinek meghatározására, vagy az elkövetők viselkedésének magyarázatára tett kísérleteken. Céljuk sokkal inkább a nyomozási technikák és eljárási cselekmények eredményesebbé tételére és produktívabb alkalmazására irányul (Alison, McLean & Almond, 2007). Ebbe a fejlődési folyamatba bekapcsolódva az Országos Rendőr-főkapitányág (továbbiakban: ORFK) Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztály (továbbiakban: BF BEEFO) 2021. évben létrehozta a Speciális Nyomozástámogató és Viselkedéselemző Csoportot, olyan módszereket, szakértelmet és technikákat integrált a rendőrség működésébe, melyek valóban hasznosítható módon képesek a büntetőeljárásokat támogatni. A speciális nyomozástámogató és viselkedéselemző (továbbiakban: SNYV) tevékenység olyan módszerek alkalmazását jelenti, melyek elsősorban a bűnelkövetői, sértetti, helyszíni jellemzők és viselkedés, továbbá az ügy(ek) elemzésén keresztül támogatja a nyomozási eljárásokat. Egy komplex, több módszert kombináló elemzési folyamatként leírható szaktanácsadói tevékenység, melynek a bűnügyi elemző-értékelő tevékenység ad keretet, és ez határozza meg fő és alapvető irányait, elveit. A tevékenység keretében készült elemzések eredményei alapesetben eljárásjogi értelemben bizonyítékként nem kerülnek felhasználásra. Céljuk, hogy a nyomozó hatóság számára új perspektívákat nyissanak meg, és adott esetben orientálják az egyes eljárási cselekményeket.<sup>1</sup>

---

1 Természetesen más szervezeti egységeknél és társszerveknél is léteznek hasonló szaktevékenységeket ellátó személyek vagy csoportok, jelen tanulmány a rendőrségen (ORFK) alkalmazott nyomozástámogatói tevékenységre koncentrálnak.

Az SNYV tevékenység bizonyos szempontból többet, más szempontból kevesebbet jelent a klasszikus bűnügyi elemző-értékelő munkánál. A módszer hazánkban a kilencvenes évektől alkalmazott profilelemzési eljárás, az úgynevezett „specifikus profilalkotás” továbbfejlesztett és jelentős mértékben kiszélesített változata. Egy olyan speciális nyomozástámogató bűnügyi elemzői tevékenység, amelyben (a tevékenységi kör szélesítésével) a profilalkotás csupán egy módszer lett az SNYV tevékenységet művelő szakemberek tárházában.

## Bűnügyi elemző-értékelő tevékenység

A bűnelemzés a bűnügyi és más, potenciálisan érdelemleges adatok, vagyis a bűnügyileg releváns információk közötti kapcsolat felismerésére, azonosítására és azok értékelésére folytatott rendszeres, célirányos, összehangolt tevékenység. Célja a bűnüldöző munka szervezéséhez a lehető legtöbb, rendezett, érdemi információ kinyerése a különböző forrásokból gyűjtött adathalmazból, és ezek alapján döntések előkészítése. Feladata pedig, hogy egységes, meghatározott technikák alkalmazásával, célirányos adatgyűjtést folytatva vezessen el a bűnüldözésben alkalmazott erőforrások összehangoltabb elosztásához, időmegtakarításhoz, ezzel elősegítve a vezetői döntések meghozatalát.<sup>2</sup> Az elemzők fő feladatait három részre lehet bontani: (1) összegyűjtik az információkat, értelmezik azokat és az egyes részek relevanciáját és kapcsolatát az egészhez viszonyítva; (2) objektív módon alakítják a részinformációkat, hogy azokból az egészre nézve következtetéseket lehessen levonni; (3) eljuttatják az értelmezett információt a felhasználókhöz (megmutatják az egész folyamat gyakorlati hasznát) (Canton, 2021).

## Profilalkotás

A 13/2001 (X. 2.) és a jelenleg hatályos 23/2018 (VI. 21.) Bűnelemzési Szabályzat is rendelkezik a „specifikus profilalkotás” módszeréről, melyet a nyomozástámogató bűnelemzési formák között helyez el.<sup>3</sup>

---

2 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról. Szám: 5-1/13/2001. TÜK.

3 Azt azonban ezen a pontos fontos tisztázni, hogy ez az elnevezés mára nem felel meg a gyakorlatnak. A folyamatos fejlesztési procedúra részét kell képezze a Bűnelemzési Szabályzat kiegészítése a profilelemzést és más nyomozástámogató módszereket érintően.

A profilelemzés és más viselkedéselemzés-alapú nyomozástámogató eljárások intézményesített szinten az ORFK BF BEÉFO-n működnek. Ezek a nyomozástámogató módszerek bizonyos bűnügyi elemzési célokhoz hasonlóan és azokkal összhangban, az információk speciális metódus szerinti gyűjtésén, speciális módszerekkel történt elemzésén és értékelésén, valamint azokból való következtetések levonásán alapulnak. Céljuk a nyomozásokra fordított idő, anyagi- és humán erőforrások optimalizálása, vezetői döntések támogatása.

## Módszerek és megközelítések a profilalkotásban

Bár mint említettem, a jelen fejezetben leírt módszerek sokkal szélesebb spektrumon mozognak, mint a klasszikus értelemben vett profilalkotás, mégis a metódus fő ellentmondásain és megközelítésein keresztül tudunk a legcélraveze-tőbb úton eljutni a jelenlegi nemzetközi tendenciákig és a hazai gyakorlathoz.

### *Ellentmondások és tévhitek*

A témával foglalkozó egyes szerzők, tudományos és gyakorlati szakemberek sokszor egymást bírálják a témakört érintően, az egyes megközelítések pedig egymással „versengenek”. Kocsis N. Richard (2015) külön tanulmányban foglalkozik azokkal a hiányosságokkal, amelyek felmerülnek a témakör (tudományos) megjelenése kapcsán. Álláspontja szerint a szakterület koherenciájának hiánya egymásnak ellentmondó és vitatható elméletek megszületését eredményezi. Másrészt problémának látja a felállított paradigmák érvényességét vizsgáló kutatások hiányát, emellett taglalja a témakör népszerűsége okán kialakult túlzott érdeklődés kontraproduktív hatásait.

Geberth szerint (1996) a profilozó olyan nyomozó vagy tanácsadó, aki elemzi a helyszín(ek)ről, az áldozat(ok)tól és a tanú(k)tól származó információkat azért, hogy megpróbálja pontos leírást készíteni a bűncselekményt elkövető személyről. David Canter (2000) szerint azonban a „profil” szó épp azt a fals képet sugallhatja, hogy teljes képet kaphatunk az ismeretlen személyről. Úgy, ahogy a profilozó szakember képesítését és meghatározását, úgy az elkészült profil tartalmát érintően is találkozhatunk egymásnak ellentmondó álláspontokkal. Homant és Kennedy (1998) szerint az osztályozás vagy az elkövető profilja tartalmazhat pszichopatológiai állapotokat, személyiségjegyeket, viselkedési mintákat és demográfiai jellemzőket. Ezek meghatározása nem a bűncselekmény önálló megoldására irányul, hanem inkább más bizonyítékok kiegészítésére és a gyanúsítottak körének potenciális szűkítésére (Woodworth & Porter, 2000).

A profilalkotás nem adja meg az elkövető konkrét személyazonosságát, inkább azt jelzi, hogy milyen típusú személy követte el a bűncselekményt. Homant és Kennedy megállapításainak részben ellentmondva Alison és Rainbow (2011), valamint Ivaskevics (2020) szerint a vizsgálat bár általános felvetés szerint bizonyos viselkedési és személyiségjegyekre összpontosít, fontos megjegyezni, hogy a profilelemzéssel kapcsolatos egyik legnagyobb tévhit, hogy a profilozó az ismeretlen elkövető személyiségjegyeit igyekszik feltérképezni (Rainbow & Gregory, 2011). Egyetlen kutatás sincs, amely bizonyítottan kimutatta volna, hogy egy elkövető bűncselekmény elkövetése közben tanúsított viselkedése és konkrét személyiségjegyei között összefüggés lenne. A viselkedésből stabil személyiségvonásokra következtetni nem lehet, sokkalta általánosabb és óvatosabb kapcsolatokat állapítanak meg (Ivaskevics, 2020). További, több helyen előforduló tévhit, hogy a profilelemzés folyamata kizárólag a pszichológiai tudományokból származik, és annak végzésére kizárólag pszichológusok alkalmasak (Canter, 2000; Rainbow, 2011). Bár a profilalkotás történetét áttekintve megismerhetjük azt a megközelítést, miszerint kezdetekben a klinikai szakpszichológusok, pszichiáterek adtak új irányokat a nyomozásoknak, de ezek sikeressége koránt sem volt cáfolhatatlan (Alison & Rainbow, 2011).

### *Megközelítések és irányzatok*

A profilalkotás nem új jelenség. Tulajdonképpen elmondhatjuk, hogy a nyomozók és bűnügyi szakemberek régóta alkotnak profilt az ismeretlen elkövetőről – mégha ez nem is mindig volt nevesítve (1888-ban Dr. Thomas Bond megpróbálta leírni Hasfelmetsző Jack személyiségét). Bizonyára sokak számára ismert, hogy 1957-ben George Metesky, a New York-i gyújtogató, vagy a New York-i „bolond bombagyáros” („Mad Bomber”) beazonosítását James A. Brussel pszichiáter-kriminológus személyiségrajza segítette. Brussel a Sherlock Holmes szerepét betöltő pszichiáterről szóló cikkében elmagyarázza, hogy a pszichiáter általában észszerű jóslatokat tesz arra vonatkozóan, hogy az illető hogyan fog reagálni egy adott helyzetre, és hogy mit fog tenni a jövőben. Brussel szerint a profilalkotás során ezt a folyamatot megfordítják. Az egyén tetteinek tanulmányozása helyett arra következtetnek, hogy milyen személyiség lehet az illető (Brussel, 1968). A profilalkotás kezdeti szárnypróbálgatásai tehát a klinikai megközelítésből indultak ki, vagyis abból, hogy a nyomozók pszichiáterek vagy klinikai szakpszichológusok segítségét kérték egy-egy elkövető jellemzésénél. Mivel a módszer kezdetben kizárólag a pszichiáterek (vagy pszichológusok) személyes tapasztalatára támaszkodott, illetve olykor nem volt tudományosan alátámasztott, könnyedén támadhatóvá vált. Az 1960-as évek

óta azonban számos kutatási eredmény született a klinikai megközelítéssel kapcsolatban. Az eljárás alapja, hogy az elkövetőt a bűncselekmény elkövetésekor is befolyásolja az a mentális zavar, amelyben szenved (Ivaskevics, 2020). A klinikai megközelítésű profilalkotást kutatók sorához hazánk is csatlakozott az elmúlt években (Bellavics, 2022).

A bűnügyi profilozók az 1970-es években kezdték meg szervezetszerű működésüket az FBI Viselkedéstudományi Egységénél (Behavioral Science Unit – BSU). Az ekkori eredmények szerint a bűnügyi profilalkotás különösen hasznosnak bizonyult olyan bűncselekmények esetében, mint a sorozatos szexuális gyilkosságok. Ezek a bűncselekmények látszólag véletlenszerű és indíték nélküli jellegük miatt félelmet keltenek, és nagy nyilvánosságot kapnak. Amint Lunde (1976) rámutat, bár a sorozatgyilkosok általában nem ismerik áldozataikat, azonban azok kiválasztása nem véletlenszerű, inkább azon alapul, hogy a gyilkos az áldozatok bizonyos, számára szimbolikus jelentőséggel bíró jellemzőit érzékeli. Egy adott sorozatgyilkos áldozatai közötti hasonlóságok és különbségek elemzése fontos információt nyújt egy látszólag motiváció nélküli bűncselekmény „indítékára” vonatkozóan. Ez pedig magáról az elkövetőről is információt szolgáltatathat (Ressler, Burgess & Douglas, 1988).

Míg az Egyesült Államokban a motiváció nélküli, szexuális indíttatású sorozatemberölések (és ezek nyomozásában szerzett tapasztalat) hozták el az igényt a profilozó szakemberek alkalmazására, addig az Egyesült Királyságban a 1992-es Rachel Nickell gyilkosság profilelemzési hibáiból tanulva egy nagyon erőteljesen tudományos alapokra, empirikus kutatási eredményekre szabott módszer felé indultak el, melyben fontos szerepet kap a statisztika és az eredmények tudományos alátámasztása (Alison & Rainbow, 2011). Ezek a kiindulási pontok meghatározták a profilalkotás alapvető megközelítéseit.

A szakirodalom alapvetően három fő megközelítésre osztja a profilalkotást: statisztikai, klinikai és bűnügyi nyomozati megközelítésre. Az egyes módszereket utolérték az azokkal szemben megfogalmazott kritikák is: a klinikai szemlélettel szemben a tudományos kutatási eredmények hiánya; a statisztikai megközelítéssel szemben az egyedi esetek problémája és az elkövető-áldozat dinamikájának és más környezeti tényezőknek figyelmen kívül hagyása, az információk felhasználhatóságának kérdésköre; a bűnügyi nyomozati elemzés esetében pedig az elméleti megalapozottság hiánya, egyes kutatási eredmények cáfolata, és a komplex elkövetői viselkedés túlzott leegyszerűsítése (Ivaskevics, 2020).

A tevékenység, annak kialakulása óta, nagy utat tett meg, és különböző megközelítései alakultak ki az egyes országokban és régiókban. A profilalkotás módszere – mint ahogy az egyes módszerek és tudományterületek általában – nem egységesen fejlődött a világ különböző területein. Fókuszba helyezve azokat az

országokat, ahol a profilalkotás nagy múltra tekint vissza, elmondhatjuk, hogy összességében a klinikai és tapasztalati egészen a skála másik végén elhelyezkedő, tisztán statisztikai aspektusig jutunk el. A gyakorlatban azonban ezek nem válnak el egymástól élesen. Általánosságban elmondható, hogy a multidiszciplináris módszerek alkalmazása célszerű a nyomozások támogatása során. Az egyes megközelítések és módszerek azonban nem vegytiszták, pusztán más-más tudományterületet és módszert helyeznek fókuszba. Ezek kialakulása pedig az adott ország vagy régió sajátos szociokulturális jellemzőinek, bűnügyi helyzetének, tendenciáinak, jogszabályi hátterének, nyomozási gyakorlatának, rendelkezésre álló erőforrásainak, nyomozástámogatási és profilelemzési tapasztalatának függvénye. Ahogy azt Brent E. Turvey (2011) megfogalmazta, az emberi viselkedésnek is kultúránként és régiónként eltérő jelentése lehet.

## A nyomozástámogatás új irányai

Az elkövetői profilalkotás hagyományosan az elkövető valószínűsíthető társadalmi-demográfiai jellemzőinek előrejelzését jelenti a bűncselekmény helyszínén rendelkezésre álló információk alapján. A 2000-es évektől azonban az elkövetői profilalkotás tágabb értelmezése alakult ki nemzetközi szinten. Az egyes módszerek fejlesztésében élen járó Egyesült Királyságban a szakemberek a „viselkedési nyomozási tanácsadó” (BIA) elnevezést vették fel, amely tükrözi, hogy az elkövetőre és annak valószínűsíthető „pszichológiai profiljára” való kizárólagos összpontosítás helyett a bűncselekmények nyomozásának számtalan kérdésére összpontosítanak. A tanácsadók jóval túlmutatnak a gyanúsítottak paramétereinek meghatározására vagy az elkövetők viselkedésének magyarázatára tett kísérleteken, és ma már olyan kérdésekben is segítséget nyújthatnak, mint a DNS-vizsgálat, a kockázatértékelés, a földrajzi elemzés, az áldozatok vallomásainak valóságtartalma és a kapcsolatelemzés (Alison, McLean & Almond, 2007). A pszichológiai profilalkotás és a viselkedési tanácsadás jelenleg szélesebb körben összpontosít a nyomozói döntéshozatalra, a hírszerzésen alapuló rendőri tevékenységre, a nyomozati kihallgatásra, az informátorok kezelésére és a gyanúsítottak rangsorolására. A cél a hatékonyabb és eredményesebb nyomozási technikák kifejlesztése (Almond, Alison & Porter, 2007).

Bár Alison, McLean és Almond 2007-es tanulmányukban kifejezetten az Egyesült Királyságban alkalmazott pszichológiai tanácsadás rendvédelem területén való szélesebb körű alkalmazását említik, ez nem jelent egyet azzal, hogy kizárólag a pszichológia tudományának nagyobb mértékű integrálásáról lenne szó. Magyarországon a 2021 óta tartó fejlesztési folyamat sokkal inkább a bűnügyi

elemző-értékelő szakterület bővítését és fókuszpontjának adott irányba történő szélesítését jelenti. Ahogy arról korábban is szó esett az SNYV tevékenység tehát egy több tudományterületet – köztük a pszichológiát és pszichiátriát is – ötvöző komplex, multidiszciplináris tevékenység. Ez az integrált megközelítés a hazai tapasztalatokon és ismeretanyagokon túl, a nemzetközi tendenciákból, tudományos eredményekből és alkalmazott módszerekből merít.<sup>4</sup>

### *Gross és Endrődy*

A nemzetközi szinten alkalmazott módszerek közül azok fejlesztése kezdődött meg, melyek a hazai nyomozások támogatására a lehető legproduktívabban lehetnek képesek. Fontos megjegyezni, hogy minden felsorolt módszer kidolgozása egy komplex és egyedi folyamat, melynek bár alapjait megadják a tudományos kutatások eredményei, a nemzetközi gyakorlat, a hazai jogrendszer, a nyomozási és eljárási tapasztalatok, alapelvek, és a kriminalisztikai ajánlások, azonban a gyakorlati tapasztalat, bűnügyi helyzetkép, nyomozók igényei mentén azoknak folyamatosan változniuk és fejlődniük kell, épp úgy, ahogy a kriminalisztika más területeinek. Épp ezért a nemzetközi szinten alkalmazott módszerek maradéktalan átemelése nem lehet célravezető. Ahogy Hans Gross könyvét sem csak lefordította Endrődy Géza (1897), amikor megírta az első magyar kriminalisztikai monográfiát, hanem komoly és átfogó munka eredményeképp, más szerzők munkáit és saját tapasztalatit is megfogalmazva tett ajánlásokat a hazai gyakorlatra vonatkozóan, úgy a nemzetközi szinten alkalmazott speciális és viselkedéselemzés-alapú nyomozástámogató eljárások átemelése sem történhet kizárólag egyszerű fordítással és a nemzetközi tapasztalatok átemelésével.

A tevékenység kialakításának kezdetétől az a törekvés, hogy az alapvető, munka végzéséhez elengedhetetlen tudáson túl (bűnügyi elemzők, nyomozók, kriminalisták) speciális, forenzikus és más tudományterületek művelői legyenek integrálva az SNYV-be, melyben jelenleg helyet kapnak bűnügyi elemzői, nyomozói, kriminalisztikai, nyelvészeti, statisztikai, kriminológiai, pszichológiai, pszichiátriai, szociológiai, testbeszédelemzői szaktudással és tapasztalattal rendelkező szakemberek.

---

4 A továbbiakban a profilalkotás kifejezés alatt a gyanúsított kör szűkítését értjük az ismeretlen elkövető felállított profilja alapján; speciális nyomozástámogató és viselkedéselemző tevékenység alatt pedig a hazánkban alkalmazott, szélesebb körű nyomozástámogató módszerek alkalmazását.



## *Speciális nyomozástámogatás formái hazánkban*

A szaktevékenység egyediségét az említett tudományterületek együttes alkalmazásán túl a nyomozások több szempontú támogatási lehetőségei adják: elsősorban az ügy- és profilelemzés, kihallgatástaktikai tanácsadás, sorozatjelleg vizsgálat, pszichológiai boncolás, földrajzi elemzés és viselkedéselemzés. Az SNYV tevékenységének fókuszában jelenleg a kihallgatástaktikai tanácsadás áll, melynek alkalmazhatósága ugyan nem bűncselekmény specifikus, elsősorban kiemelt deliktumtípusok esetén veszik igénybe a nyomozó szervek.

A tevékenység főképp olyan kiemelt bűncselekmények elemzése során alkalmazható, mint az emberölések, súlyos, halált vagy életveszélyt okozó testi sértések, gyanús eltűnések, rablások, gyújtogatások, zaklatások, szexuális, illetve sorozat-bűncselekmények. Helye lehet minden olyan körözési, büntető-, előkészítő és rendkívüli halálesi eljárásban, melyben speciális és/vagy viselkedéselemzés-alapú nyomozástámogatás szaktanácsadói tevékenységként szükségessé válik az ORFK illetékességi területén.

## **Ügy- és profilelemzés**

A nyomozástámogató bűnügyi ügy- és profilelemzés célja a nyomozás irányainak orientálása, prioritások meghatározásának támogatása, új perspektívák megnyitása. A módszerek magában foglalhatják a gyanúsított kör szűkítését vagy tágítását; adatbázis szűrési-keresési lehetőségek meghatározásának támogatását; tömegszűrést (az eljárás kezdeti szakaszában); nehezen értelmezhető motiváció feltárásának támogatását; az ügy/helyszín elemzésével verziók felállítását; gyanúsított profiljának felállítását; potenciális gyanúsítottak felállított profil alapján történő rangsorolását; a sorozatjelleg vizsgálatát. Az elemzés jellemzően a nyomozással párhuzamosan, dinamikus elemzés formájában történik (kivéve például az úgynevezett „dőglött ügyek” esetén).

Ahogy a 13/2001. (X. 2.) számú, korábban hatályos bűnelemzési szabályzatban is szerepel,<sup>5</sup> a profilelemzés nem alkalmazható önmagában. A korábbi gyakorlat alapján azonban a profil és az ügyelemzés egymás mellett kapott helyet egy értékelő jelentésben.

Az SNYV tevékenység a korábbi folyamatokat több szempontból és jelentős mértékben megváltoztatta.

---

5 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról. Szám: 5-1/13/2001. TÜK.

- 1) Egyrészt maga a profilalkotás folyamata a 2021. évben megindított fejlesztés eredményeként már nem kizárólag statisztikai módszereken (Nagy & Elekesné, 2004), hanem a hazai és nemzetközi szakirodalom és gyakorlat szerint is sokkalta kifizetődőbb multidiszciplináris megközelítésen alapul. Az ismeretlen elkövető profiljának felállítása tehát egy komplex folyamat, mely a pszichológiai, statisztikai, bűnügyi nyomozati/kriminológiai perspektíva ötvözeteként jön létre.
- 2) Másrészt az ügyelemzés és a profil nem válnak el egymástól élesen. Egyfelől az ügy elemzése során született kriminalisztikai és egyéb megállapítások az ismeretlen elkövető profiljában is helyet kapnak, továbbá egy adott ügyben készülő elemző-értékelő munka a profil elkészítésével nem lesz teljes. Vagyis ügyelemzés létezik profilalkotás nélkül, profilalkotás azonban nincs ügyelemzés nélkül.

A felállított profil eredményeinek figyelembevétele az elemzés és a nyomozás során sem történik egzakt módon. A profil feladata, hogy orientáljon, adott esetben például az adatbázisoknak történő kereséseket finomhangolja, és segítse a prioritások meghatározását egy összetett elemzési folyamat részeként.

## **Kihallgatástaktikai tanácsadás**

A vallomás az egyetlen olyan bizonyítási eszköz, mely a kriminalisztika mind a hét alapkérdésére képes választ adni (Ibolya, 2005). Jelentősége vitathatatlan, épp ezért az alapvető hibák kiküszöbölésén túl, amelyek elkövethetők egy kihallgatás során, kiemelt jelentősége van a minél szakszerűbb és célszerűbb lefolytatásának. Több kutatás azt mutatja, hogy az esetek 8–33%-ában a gyanúsítottak bűnössége csak akkor volt bizonyítható, ha beismerő vallomást tettek (Baldwin & McConville, 1980; Moston & Stephenson, 1993; Beauregard, Deslauriers-Varin & St-Yves, 2010). Egy 2006-os tanulmány szerint Angliában a gyanúsítottak mintegy 60%-a tesz vallomást a rendőrségen a kihallgatás során, míg az USA-ban ez az arány körülbelül 45% (Gudjonsson, 2006).

Számos kutatás megállapította, hogy a gyanúsítottak kihallgatásai nagyobb valószínűséggel zárulnak beismerő vallomással, ha a kihallgatók bizonyos kihallgatási stratégiákat alkalmaznak, mint például az erkölcsi igazolás, a pszichológiai kifogások, a bókók alkalmazása és az ellentmondások azonosítása (Evans, 1994; Irving & McKenzie, 1989; Leo, 1996; Buckley, 2013), továbbá a nyomozók bizonyos attitűdöket mutatnak, például empátiát, tiszteletet és türelmet (Moston & Engelberg, 1993; Holmberg & Christianson, 2002). A kihallgatási

taktikák és stratégiák, valamint pszichológiai fogások és viselkedéselemzői attitűd alkalmazása és kihallgatásokba történő integrálása tehát kutatásokkal bizonyítottan növelheti a hatékonyságot.

Reiser már 1982-ben ír arról, hogy a profilalkotási technikák különböző helyzetekben, például túszejtés esetén is alkalmazhatók. A bűnüldöző tisztviselőknek a lehető legtöbbet kell megtudniuk a túszejtőről, hogy megvédjék a túszo­k életét. Ilyen esetekben, a rendőrséget segíti az elkövetővel való (bár gyakran korlátozott) szóbeli kapcsolatfelvételben, és esetleg a családjához és barátaihoz való hozzáférésben. Képesnek kell lenniük arra, hogy felmérjék az alanyt abból a szempontból, hogy milyen cselekményt fog valószínűleg végrehajtani, és hogy milyen reakciói lehetnek a különböző ingerekre (Ressler et al., 1988).

Amikor Douglas és munkatársai 1986-os tanulmányukban megfogalmazták, hogy a bűnelkövetői profil tartalmazza az elkövetőre vonatkozó háttérinformációkat (demográfiai adatok), a fizikai jellemzőket, szokásokat, meggyőződé­seket és értékeket, a bűncselekményt megelőző, az ahhoz vezető, valamint a bűncselekményt követő viselkedést, már említést tettek arra vonatkozóan, hogy a profilban szerepelhetnek nyomozati ajánlások a kikérdezésre („interrogating”) vagy a kihallgatásra („interviewing”) is (Douglas, 1986).

Beauregard és munkatársai (2017) szerint a beismerés egyik fő akadálya az elkövető személyiségprofilja. A profilalkotás és a témával kapcsolatos kutatások eredményei tehát hasznosíthatók a kihallgatási stratégiák kialakításában. A helyszíni viselkedés és az elkövető jellemzői segíthetnek a nyomozó tiszteknek abban, hogy azonosítsák, kinek és hol kell a kihallgatást lefolytatnia, milyen típusú környezet a legmegfelelőbb egy adott interjúalany­nak, és milyen érzelmi felhívások lehetnek a leginkább hatékonyak (Beauregard, Busina & Healey, 2017). Több kutatás felhívja a figyelmet arra, hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat a kontextuális tényezőket, amelyek körülveszik egy adott bűncselekmény elkövetését (Beauregard et al., 2017).

A kihallgatásokkal kapcsolatos kutatásokat számba véve elmondható, hogy bár bizonyos eredmények támogathatják a kihallgatási gyakorlatot, mindig szükséges az adott szituáció vizsgálata, mely egyedi elemzést igényel. Ehhez a tudományos eredmények jó kiindulási alapot adhatnak.

A SNYV tevékenység kihallgatástaktikai tanácsadási szaktevékenysége a (tágabb értelemben vett) kihallgatás egészére koncentrál. Szerepe a felkészüléstől egészen a kihallgatás utólagos értékeléséig terjedhet, azonban aktív szerepe kizárólag a felkészülési és kiértékelési szakaszban van. Jellemzően a nehezen megközelíthető gyanúsítottak és tanúk kihallgatásának, az emlékek minél pontosabb és megbízhatóbb előhívásának, valamint az anyagi igazságnak megfelelő vallomások kinyerésének támogatására alkalmazható. Az SNYV

tevékenység a kihallgatásokra való felkészülés támogatására, a kihallgatás elemzésére, valamint a kihallgatások megtervezésében való segítségnyújtásra terjedhet ki ([URL1](#)).

A tevékenységi kör lényegében új megközelítésbe helyezve támogatja a kihallgatásokra való felkészülést és a kihallgatások kiértékelését, bevonva abba a kriminalisztikán túl a kriminológiát, bűnügyi elemző-értékelő tevékenységet, pszichológiát, pszichiátriát, bűnügyi nyelvészetet, szociológiát, testbeszédelemzést is, melyeket megfelelő súllyal vesz számításba, alkalmazkodva az adott kihallgatási szituációhoz és megválaszolandó kérdésekhez. A jelenlegi gyakorlat alapján ugyan nem állnak rendelkezésre hivatalos statisztikák, azonban az elmondható, hogy az integrált szemlélet és az SNYV tevékenysége bizonyos esetekben jelentős mértékben képes támogatni a nyomozó szervezetet a kihallgatások lefolytatásában és a büntetőeljárásban.

## **Földrajzi elemzés és viselkedéselemzés**

A bűnügyi földrajzi profilozás a bűnügyi profilozás egyik részterülete, ami elméleti alapjait a környezeti kriminológiából szerzi (Ivaskevics, 2020; Chainey, 2021). A környezeti kriminológia abból indul ki, hogy minden bűncselekmény térben (és időben) történik, és az elkövető is egy saját, személyes téri mintázatot rajzol, miközben a bűncselekmény helyszínére eljut, a bűncselekményt elköveti, és ahogyan a helyszínt elhagyja. Az egy elkövetőhöz tartozó bűncselekmények számának növekedése a földrajzi profilozáshoz szükségszerűen egyre több információt szolgáltat az elkövető mentális térképéről. Mindebből adódik, hogy a kriminalisztikában a földrajzi profilozást elsősorban sorozatjellegű bűncselekmények esetén használják (Rossmo, 2012). Harries (1999) és Rossmo (1993, 2000) szerint a földrajzi profilalkotás egy olyan nyomozati módszer, amely a bűncselekmények összefüggő sorozatának helyét használja fel a legvalószínűbb elkövetői lakóhely meghatározásához (Rossmo & Rombouts, 2016). Szintén Rossmo (1999) szerint a legtöbb bűncselekmény az elkövető lakhelyének viszonylag közvetlen közelében történik, a bűncselekmények száma pedig a lakóhelytől való távolsággal csökken. A bűnügyi utazási távolságok mintázata bűncselekménytípusonként változik (Canter, 2004).

Az elemzési fajták közül az ügyelemzés és bűncselekményi minta elemzése a bűnelemzési szabályzat szerint külön említést tesz a bűncselekmény helyének jelentőségéről. Az elemzési feladat fényében számos esetben alkalmazhatók földrajzi elemzési eszközök az információk közötti kapcsolatok ábrázolására, elemzési folyamatok támogatására vagy vizuális megjelenítésre. Nincs ez

másképp az SNYV tevékenységben végzett ügy- és profilelemzés, illetve a sorozatjelleg vizsgálat esetében sem. A földrajzi viselkedéselemzéshez azonban ezen túlmenően, a gyakorlatban is alkalmazható, tudományosan bizonyított összefüggések feltárására lenne szükség az elkövető és az adott cselekmény jellemzői és földrajzi viselkedése, mozgása között.

## **Pszichológiai boncolás**

Időről időre előfordulhatnak olyan gyanús halálesetek, amelyekben szükséges felmérni az elhunyt személy mentális állapotát. Az úgynevezett pszichológiai boncolással (PA) kísérletet tesznek arra, hogy rekonstruálják egy személy életútját, halála előtti mentális állapotát. Tehát ez a módszer akkor hasznos, amikor kétség merül fel azzal kapcsolatban, hogy baleset történt, vagy az elhunyt önkéntesleg vetett véget életének, esetleg idegenkezűség történt (Canter, 2000). Eredetileg azért került kifejlesztésre a PA módszer, hogy az orvosszakértőket és a halottkémekeket segítse az öngyilkossági szándék visszamenőleges megállapításában. Ez viszont segítette azoknak az eseteknek a tisztázását is, amelyekben a halál körülményei megkérdőjelezhetők voltak, például öngyilkosságnak leplezett emberölések vizsgálatát (McPhedran, 2021; Domonkos, 2022).

## **Sorozatjelleg vizsgálat**

A bűncselekmények összekapcsolása olyan rendőrségi gyakorlat, amelynek során a bűncselekmény helyszínén tanúsított elkövetői viselkedés elemzése alapján azonosítják azokat a bűncselekményeket, amelyeket ugyanazon személy követhetett el (Woodhams, 2015). A sorozat-bűncselekmények, különösképpen a szexuális motivációjú emberölés-sorozatokkal kapcsolatos elemzések, az ezzel kapcsolatos kutatások kezdete óta (körülbelül az 1980-as évektől, például Robert R. Hazelwood és John E. Douglas, Edwin Megargee, Robert Ressler kutatásaiban) szorosan összefonódnak a profilalkotás témakörével (Hazelwood & Douglas, 1980). Az elemzés megpróbálja feltárni a hasonlóságokat a lehetséges elkövetői magatartások között, amelyek viszonylag különböznek a többi (azonos típusú) bűncselekményben tanúsított magatartástól. Ennek alapja két elv: a viselkedési következetesség, vagyis a konzisztencia (Canter, 1995) és a viselkedési megkülönböztető képesség, vagyis a differenciálhatóság (Bennell & Canter, 2002). Az első elv megköveteli az elkövetőktől, hogy bizonyos következetességet tanúsítsanak a bűncselekmények végrehajtásában.

A második pedig, hogy az egyik elkövető bűncselekményei viszonylag megkülönböztethetők legyenek egy másik elkövető cselekményeitől, annak érdekében, hogy el lehessen különíteni egy sorozatot a többi elkövető által elkövetett bűncselekményektől (Woodhams & Grant, 2006; Woodhams, 2015). Annak érdekében, hogy vizsgálni lehessen, a különböző viselkedési mutatók mennyire konzisztensek, valamint mennyire lennének megbízhatók bűncselekmények összekapcsolásában, a kutatók a leggyakrabban különböző rendőrségi adatbázisok információit használják fel, amelyek tartalmazzák az adott bűncselekmények részletes leírásait. A cél az, hogy felfedjék, az egyes elkövetőknél fennáll-e az úgynevezett „abszolút viselkedésbeli konzisztencia”, tehát hogy vannak-e olyan viselkedésformák, amelyek egyazon elkövetőnél különböző időben és bűncselekményekben ugyanúgy megjelennek (Sherman et al., 2010; Ivaskevics, 2017).

A technika fejlődésével lehetőség nyílt arra, hogy a bűncselekmények összekapcsolásához a nyomozóknak és elemzőknek segítségükre legyenek egyes szoftverek, illetve bűnügyi adatbázisok.

Hazánkban az eModus nyilvántartás – több más funkciója mellett – alkalmas a sorozat-jelleg vizsgálatára. A nyilvántartási rendszer azon a felismerésen alapul, hogy az elkövetőknél felfedezhető bizonyos elkövetési módszerekhez, a végrehajtás egyes mozzanataihoz, a kialakult és bevált metódusokhoz való állhatatosság, kitartás, vagyis perszeverancia (Kovács & Pásztor, 2011). Az eModus az úgynevezett modus tárgyú, felderítetlenül maradt bűncselekményekre, valamint a modus tárgyú, szándékos bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt kihallgatott személyekre vonatkozóan az elkövetés módszereinek, az alkalmazott eszközöknek, a sértetteket és a helyszíneket jellemző ismérveknek, valamint az elkövetők – személyiségét is jellemző – kriminális viselkedésmódjának, az elkövetés előtti, alatti, utáni magatartásának nyilvántartási rendszerre. A modus tárgyú, a nyilvántartás gyűjtőkörébe tartozó bűncselekményeket az eModus működtetésével kapcsolatos egyes feladatokról szóló 12/2021. (IV. 30.) ORFK utasítás melléklete határozza meg (Juhász, 2022).

Nemzetközi szinten legismertebb szoftver az úgynevezett Violent Crime Linkage Analysis System (továbbiakban ViCLAS), amelyet eredetileg Kanaadában fejlesztettek ki (Collins et al., 1998), azonban mára már számos ország rendőrsége használja valamelyik verzióját, egyebek között Ausztria, Svájc, Csehország, Franciaország, Írország stb. (Bennell et al., 2012). A ViCLAS és a hozzá hasonló szoftverek egy központosított adatbázisból dolgoznak, amely tartalmazza az összes nyomozás irataiból, aktáiból kinyert, bűncselekménnyel kapcsolatos adatot, valamint információkat az elkövetőkről és áldozataikról. Ezen adatok elemzése hozzájárulhat különböző bűnügyi sorozatok proaktív

felfedezéséhez, valamint segíthet specifikus ügyek reaktív módon történő összekapcsolásának támogatásában is. Az adatok kódolása és rendszerbe való felvitele után az elemzők összehasonlító ügyelemzést végeznek, amelyben potenciális kapcsolatot keresnek két vagy több bűncselekmény között. Végül prezentálják az elemzés eredményeit a nyomozóknak, akik további nyomozási cselekmények után eldöntik, hogy az adott bűncselekmények összefüggenek-e (Ivaskevics, 2017).

Arra vonatkozó információt, hogy konzisztenciakutatásokat elvégeztek volna hazai adatokon, nem találtam. A hazai sorozatjelleg vizsgálatban hatalmas előrelépést jelentene a témával foglalkozó empirikus tudományos eredmények megszületése, ugyanis ha meg tudjuk állapítani, hogy bizonyos viselkedések alacsony előfordulásúak, ám mégis magas konzisztenciával bírnak, akkor sokkal könnyebben észre tudjuk venni a kapcsolatot két bűncselekmény között. A témával foglalkozó kutatók is azzal érvelnek, hogy ameddig empirikus kutatások nem bizonyítják, hogy mely bűncselekménytípusnál, mely viselkedéseket érdemes figyelembe venni, addig az összekapcsolást segítő szoftveres megoldások valódi megbízhatósága és értéke több szempontból is megkérdőjelezhető lehet. Mindazonáltal elmondható, hogy az említett újszerű kutatásmódszertani kezdeményezések beágyazása sokkal pontosabbá és megbízhatóbbá tenné az adott szoftvert (Ivaskevics, 2017) és a bűncselekmények közötti összefüggéseket vizsgáló elemző-értékelő tevékenységet (Lohner & Gyimesi, 2022).

## Egyéb speciális tevékenységek

A fentiekén túl a speciális szakterületek megléte, a viselkedéselemzés-alapú és speciális nyomozástámogatás támpontokat adhat a bűnmegelőzési feladatok ellátásában, a hírszerzési, elhárítási, vagy az ügyészi munka során is. A kihívások jellege pedig megkövetelhet olyan szakértelmet, amellyel egy nyomozó hatóság csak ritka esetekben, ellenben egy speciális célokra felállított egység annál inkább rendelkezik. A teljesség igénye nélkül ilyen bűnüldözésben megjelenő új kihívások lehetnek például: (1) a mesterséges intelligencia által generált szövegek elemzése; (2) a bűnelkövetői csoportok, szervezett bűnözői hálózatok profilozása; (3) fenyegetések elemzésének támogatása; (4) bizonyos bűncselekménytípusok elkövetőinek kockázatelemzése (például zaklatásnál milyen mértékben áll fenn súlyosabb bűncselekmény elkövetésének kockázata); (5) online csalások elemzésének támogatása.



## Záró gondolatok – kutatások jelentősége

A jelenlegi hazai szakirodalomban viszonylag kevés olyan empirikus kutatási eredmény áll rendelkezésre (teljesség igénye nélkül például: Lehoczki, 2021 – doktori értekezés; Ivaskevics & Almond, 2020; Lohner, Haller & Hermann, 2021), mely a speciális és viselkedéselemzés-alapú nyomozástámogatás és profilalkotás gyakorlati művelését produktívan támogathatná. Gondoljunk például a fent említett konzisztenciakutatásokra, a földrajzi elemzés és viselkedéselemzés hazai adatokon történő tesztelésére és vizsgálatára, a mentális zavarok és bűnelkövetés kapcsolatának elemzésére, a motivációk feltérképezésének lehetőségeire, bűnözői életút vizsgálatokra, vagy a helyszíni viselkedés és az elkövetők jellemzőinek összefüggéseire és lehetséges kutatási eredményeire. A sort sokáig lehetne folytatni, azonban ennek a szakasznak nem célja tételesen felsorolni azokat a kutatási igényeket, melyek e terület gyakorlati művelői számára hasznosíthatók lennének. Az azonban elmondható, hogy számos nemzetközi kutatás hazai adatokon való lefolytatása nagyban elősegítené a gyakorlati munkát. Az elméleti és a gyakorlati szakterület szoros párbeszéde, és a kutatások végrehajtói oldalon lévő támogatása alapvető feltétele a sikernek. Ehhez azonban konstruktív és komplex együttműködések kialakítására van szükség.

A fentiek akként is összegezhetők, hogy a bűnügyi viselkedéselemzés és az ahhoz vezető tudományos út célja a minél alaposabb és célszerűbb megismerés. Ezen a megismerésen keresztül jutunk el addig, hogy minél hatékonyabban tudjunk a nyomozók segítségére lenni, és a megszokottól eltérő megközelítéssel hozzájárulni a büntetőeljárások sikeréhez. 2021-ben az ORFK BF BEÉFO SNYV csoportja kifejezetten ilyen céllal jött létre, és mára az eljárási cselekményekben betöltött effektív szerepe tanúbizonyságot nyert (növekvő igénybevétel, pozitív visszajelzések).

Bár már-már sablonos kijelentésnek mondható, hogy a profilalkotási tevékenységnek nem célja a nyomozás helyébe lépni, mégis fontosnak tartom e tanulmányt ezzel a gondolattal zárni. Amennyiben feltesszük a kérdést, hogy mihez kezdenénk profilalkotás és viselkedéselemzés alapú nyomozástámogatás nélkül, valószínűleg azt a választ kapnánk, hogy a dolgok haladhatnak tovább a maguk útján. Ezek nem olyan szaktevékenységek, ami nélkül nem képes működni a rendőrség, és nem is egy „luxuscikk”. Ez egy olyan támogató tevékenység, ami speciális esetekben juthat nagy szerephez: komplex ügyekben, elakadt nyomozásoknál, nehezen megközelíthető gyanúsítottaknál, értelmezhetetlennek tűnő motivációknál, vagy egyszerűen csak akkor, ha új perspektívák vagy irányok megnyitására van szükség. Akár a bűnügyi elemző-értékelő munka, úgy ez a tevékenység is egy másfajta megközelítést és plusz információkat



szolgáltathat egy büntetőeljárásban, mely segítheti a nyomozásokra fordított idő, energia és anyagi ráfordítás optimalizálását, vagy további bizonyítékok beszerzéséhez vezethet.

## Felhasznált irodalom

---

- Alison, L. & Rainbow, L. (2011). *Professionalizing offender profiling: Forensic and investigative psychology in practice*. Taylor & Francis.
- Alison, L., McLean, C. & Almond, L. (2007). Profiling Suspects. In Newburn, T., Williamson, T. & Wright, A. (Eds.), *Handbook of Criminal Investigation* (pp. 493–576). Routledge.
- Almond, L., Alison, L. & Porter, L. (2007). An evaluation and comparison of claims made in behavioural investigative advice reports compiled by the National Policing Improvements Agency in the United Kingdom. *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 4(2), 71–83. <https://doi.org/10.1002/jip.59>
- Baldwin, J. & McConville, M. (1980). Juries, foremen and verdicts. *British Journal of Criminology*, 20(1), 35–44. <https://www.jstor.org/stable/23636280>
- Beauregard, E., Busina, I. & Healey, J. (2017). Confessions of sex offenders: extracting offender and victim profiles for investigative interviewing. *Journal of Criminal Psychology*, 7(1), 13–28. <http://dx.doi.org/10.1108/JCP-10-2016-0031>
- Beauregard, E., Deslauriers-Varin, N. & St-Yves, M. (2010). Interactions between factors related to the decision of sex offenders to confess during police interrogation: A classification-tree approach. *Sexual Abuse*, 22(3), 343–367. <http://dx.doi.org/10.1177/1079063210370707>
- Bellavics Zs. M. (2022). Bűnügyi adatgyűjtés és adatfelhasználás a klinikai profilalkotás tükrében. *Belügyi Szemle*, 70(1), 31–46. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.1.2>
- Bennell, C. & Canter, D. (2002). Linking commercial burglaries by modus operandi: Tests using regression and ROC analysis. *Science & Justice*, 42(3), 153–164. [https://doi.org/10.1016/S1355-0306\(02\)71820-0](https://doi.org/10.1016/S1355-0306(02)71820-0)
- Bennell, C., Snook, B., Macdonald, S., House, J. C. & Taylor, P. J. (2012). Computerized crime linkage systems: a critical review and research agenda. *Criminal Justice and Behavior*, 39, 620–634. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0093854811435210>
- Brussel, J. A. (1968). *Casebook of a crime psychiatrist*. Grove.
- Buckley, J. P. (2013). The Reid technique of interviewing and interrogation. In Williamson, T. (Ed.), *Investigative interviewing* (pp. 19–206). Willan.
- Canter, D. (1995). *Criminal shadows: Inside the mind of the serial killer*. Harper Collins.
- Canter, D. (2000). Offender profiling and criminal differentiation. *Legal and Criminological Psychology*, 5(1), 23–46. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1348/135532500167958>
- Canter, D. (2004). Offender profiling and investigative psychology. *Journal of investigative psychology and offender profiling*, 1(1), 1–15. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/jip.7>

- Chainey, S. (2021). *Understanding crime: Analyzing the geography of crime*. Esri Press.
- Collins, P. I., Johnson, G. F., Choy, A., Davidson, K. T. & Mackay, R. E. (1998). Advances in violent crime analysis and law enforcement: The Canadian Violent Crime Linkage Analysis System. *Journal of Government Information*, 25, 277–284.
- Domonkos R. (2022). *A profilalkotás lehetőségei a hazai gyanús eltűnések esetében*. Szakdolgozat. Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar.
- Douglas, J. E., Ressler, R. K., Burgess, A. W. & Hartman, C. R. (1986). Criminal profiling from crime scene analysis. *Behavioral Sciences & the Law*, 4(4), 401–421. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/bsl.2370040405>
- Endrődy G. (1897). *A bűnügyi nyomozás kézikönyve*. Losonc.
- Evans, R. (1994). Police interrogations and the Royal commission on criminal Justice. *Policing and Society: An International Journal*, 4(1), 73–81. <https://doi.org/10.1080/10439463.1994.9964683>
- Geberth, V. J. (1996). *The staged crime scene*. Law and Order.
- Gudjonsson, G. H. (2006). Sex offenders and confessions: How to overcome their resistance during questioning. *Journal of Clinical Forensic Medicine*, 13(4), 203–207. <https://doi.org/10.1016/j.jcfm.2006.02.003>
- Hazelwood, R. R. & Douglas, J. E. (1980). The lust murderer. *FBI Law Enforcement Bulletin*, 49(4), 18–22.
- Holmberg, U. & Christianson, S. Å. (2002). Murderers' and sexual offenders' experiences of police interviews and their inclination to admit or deny crimes. *Behavioral sciences & the law*, 20(1-2), 31–45. <https://doi.org/10.1002/bsl.470>
- Homant, R. J. & Kennedy, D. B. (1998). Psychological aspects of crime scene profiling: Validity research. *Criminal justice and behavior*, 25(3), 319–343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1177/0093854898025003003>
- Irving, B. L. & McKenzie, I. K. (1989). Police interrogation: the effects of the Police and Criminal Evidence Act 1984. *Policing*, 3(1), 4–22.
- Ivaskevics K. (2017). Alkalmazott pszichológiai kutatások a sorozat-bűncselekmények felderítésének szolgálatában. *Belügyi Szemle*, 65(4), 69–88. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2017.4.4>
- Ivaskevics K. (2020). Bűnözői profilalkotás. In Haller J. (Szerk.), *Rendészeti pszichológia* (pp. 111–148). Dialóg Campus.
- Ivaskevics, K. & Almond, L. (2020). Predicting the criminal record of Hungarian homicide offenders from crime scene behaviours. *Psychology, Crime & Law*, 26(1), 22–33. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/1068316X.2019.1611831>
- Juhász G. (2022). A kriminalisztikai célú adatgyűjtés, az elektronikus Modus Operandi Nyilvántartás jövője és kutatási lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 70(1), 59–68. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.1.4>
- Kobolka I. & Sallai J. (2008). Budapest kriminálgeográfiája 1960-1985 között. *KBH Szakmai Szemle*, 3, 86–102.

- Kocsis, R. N. (2015). The Name of the Rose and Criminal Profiling: The Benefits of ViCAP and ViCLAS. *Journal of Forensic Psychology Practice, 15*(1), 58–79. <https://doi.org/10.1080/15228932.2014.986706>
- Kovács K. & Pásztor A. (2011). A perszeverancia kriminalisztikai jelentősége. *Belügyi Szemle, 59*(12), 89–103.
- Lehoczki Á. (2021). *A homicid cselekmény utáni szakasz pszichés történéseinek vizsgálata emberölést elkövetők esetében, és ennek vetületei a bűnügyi profilalkotás tekintetében*. Doktori disszertáció. Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola.
- Leo, R. A. (1996). Miranda's revenge: Police interrogation as a confidence game. *Law and Society Review, 30*(2), 259–288. <https://doi.org/10.2307/3053960>
- Lohner K. & Gyimesi B. (2022). Sorozat-bűncselekmények elemzése és profilozása. *Magyar Rendészet, 22*(2), 79–92.
- Lohner K., Hermann Zs. & Haller J. (2021). Szexuális motiváció nyomai a tetthelyen: kriminálpszichológiától a kriminalisztikáig. *Belügyi Szemle, 69*(10), 1813–1828. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.10.10>
- Mátyás Sz. (2020). *Bűnözésföldrajz*. Didakt Kiadó.
- McPhedran, S. (2021). Psychological Autopsy: A Method to Assist in the Identification of Risk and Protective Factors for Intimate Partner Femicide. *Violence Against Women, 28*(5), 1060–1076. <https://doi.org/10.1177/10778012211058214>
- Moston, S. & Engelberg, T. (1993). Police questioning techniques in tape recorded interviews with criminal suspects. *Policing and Society: An International Journal, 3*(3), 223–237. <http://dx.doi.org/10.1080/10439463.1993.9964670>
- Moston, S. & Stephenson, G. M. (1993). The changing face of police interrogation. *Journal of Community & Applied Social Psychology, 3*(2), 101–115. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/casp.2450030204>
- Nagy E. & Elekesné L. Zs. (2004). A specifikus elkövetői profilalkotás elmélete és gyakorlata. *Belügyi Szemle, 52*(6), 51–65.
- Rainbow, L. & Gregory, A. (2011). What behavioural investigative advisers actually do. In Alison, L. & Rainbow, L. (Eds.), *Professionalizing offender profiling* (pp. 18–34). Routledge.
- Reiser, M. (1982). *Police psychology: Collected papers*. LEHI Publishing Company.
- Ressler, R. K., Burgess, A. W. & Douglas, J. E. (1988). *Sexual homicide: Patterns and motives*. Simon and Schuster.
- Rossmo, D. K. (2012). Recent developments in geographic profiling. *Policing: A Journal of Policy and Practice, 6*(2), 144–150. <http://dx.doi.org/10.1093/police/par055>
- Rossmo, D. K. & Rombouts, S. (2016). Geographic profiling. In Wortley, R. & Townsley, M. (Eds.), *Environmental criminology and crime analysis* (pp. 181–198). Routledge.
- Sherman, R. A., Nave, C. S. & Funder, D. C. (2010). Situational similarity and personality predict behavioral consistency. *Journal of Personality and Social Psychology, 99*(2), 330–343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0019796>

- Tibor I. (2005). *Kihallgatási taktika a nyomozásban*. <http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/3.pdf>
- Turvey, B. E. (2011). *Criminal profiling: An introduction to behavioral evidence analysis*. Academic press.
- Woodhams, J. & Bennell, C. (2015). Introduction – Time to Consolidate and Reflect. In Woodhams, J. & Bennell, C. (Eds.), *Crime Linkage Theory, Research, and Practice* (pp. 1–10). CRC Press.
- Woodhams, J. & Grant, T. (2006). Developing a categorization system for rapists' speech. *Psychology, Crime & Law*, 12(3), 245–260. <http://dx.doi.org/10.1080/10683160500151134>
- Woodworth, M. & Porter, S. (2000). Historical Foundations and Current Applications of Criminal Profiling in Violent Crime Investigations. *Expert Evidence*, 7(4), 241–264. <https://doi.org/10.1023/a:101665510353>
- Zsóka B. M. (2019). Az emberölés és a skizofrénia összefüggései a klinikai profilalkotás tükrében. In Baráth N. E. & Mezei J. (Szerk.), *Rendészet–Tudomány–Aktualitások. A rendészet-tudomány a fiatal kutatók szemével* (pp. 24–30). Doktoranduszok Országos Szövetsége Rendészettudományi Osztálya.

---

## A cikkben található online hivatkozás

URL1: *Profilalkotás megújítása a Bűnügyi Elemző-Értékelő Főosztályon*. [https://belugyiszemle.hu/sites/default/files/hirlevel/2022-06/Hirlevel\\_2022\\_6.pdf](https://belugyiszemle.hu/sites/default/files/hirlevel/2022-06/Hirlevel_2022_6.pdf)

---

## Alkalmazott jogszabályok

- 13/2001. (X. 2.) ORFK utasítás a Magyar Köztársaság Rendőrsége Bűnelemzési Szabályzatának kiadásáról
- 23/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás a Bűnügyi Elemzési Szabályzatról

---

## A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Lohner K. (2024). Speciális nyomozástámogató és viselkedéselemző tevékenység. *Belügyi Szemle*, 72(5), 871–891. <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2024.v72.i5.pp871-891>

---

## Nyilatkozatok

### Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

### Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

**Etikai nyilatkozat**

Jelen cikkhez nem kapcsolódik adatkészlet.

**Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás**

Jelen cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY NC-ND 2.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje feltüntetésre kerülnek.

**Levelező szerző**

A cikk levelező szerzője Lohner Klaudia, aki a [lohner.klaudia@uni-nke.hu](mailto:lohner.klaudia@uni-nke.hu) e-mail címen érhető el.